

2 Při zakládání odborů pomohou experti z C.O.Z.Z.

4 Kampaň industriAll Europe začíná!

9 Zajedte si k léčivému menhiru

10 Podzim ve znamení husích hodů

Předseda OS KOVO: Účastníme se kampaně „Together at Work“

Kolektivní vyjednávání zakončené uzavřením kolektivní smlouvy patří ke stěžejní odborové práci. Někteří z nás jsou do tohoto procesu, ať už na podnikové nebo odvětvové úrovni, zapojeni téměř 30 let, některé z nás čeká v ZO kolektivní vyjednávání poprvé. Vývoj kolektivního vyjednávání je nekončící proces, který každoročně přináší nové impulsy a je ovlivňován měnícími se vnějšími podmínkami. Kolektivní vyjednávání v nejbližší budoucnosti několika let bude pod tlakem zpomalujícího se oživení ekonomiky po krizi z roku 2008 a let následujících. Považuji proto za nutné znovu se zamyslet nad možnostmi, postupy a naším přístupem k procesu kolektivního vyjednávání tak, abychom byli na toto těžší období dobře připraveni. Patříme jako zaměstnanci do širší evropské společnosti, která je sdružena do EU. Přes všechna rizika a nespokojenost, které vyplývají z některých rozhodnutí orgánů EU, prožívají občané ČR v tomto společenství jedno z nejlepších období v historii Čechů, Moravanů a Slezanů. Pokud se znovu společně zamyslíme nad tímto procesem a promítneme pozitivní myšlenky a příklady do příštího kolektivního vyjednávání, máme šanci dále zlepšovat pracovní podmínky a životní úroveň našich členů.

Evropa stále trpí důsledky hospodářské krize z roku 2008 a neoliberální politiky ze strany EU a velkých členských států. Úsporná opatření, deregulace a útoky na systémy kolektivního vyjednávání vedly v řadě zemí a odvětví k nezaměstnanosti, nejisté práci a chudobě.

V současné době se evropská ekonomika zotavuje. Obnova je však křehká a v dohledné době se může objevit nová krize. Obnova je navíc asymetrická s ohledem na země a odvětví. Kromě toho obrovské podíly vytvořené přidané hodnoty končí v kapsách čím dál užší skupiny bohatých. Z hlediska odborů je vzestup EU téměř neviditelný. Bohatství je nerovnoměrně rozloženo více než kdy předtím.

V Evropě tedy narůstají nerovnosti. Příjmová nerovnost narůstá v rámci jednotlivých zemí mezi nejbohatšími a nejchudšími lidmi, nerovnost rovněž narůstá mezi vysoce kvalifikovanými pracovníky, kteří mají nejlepší pracovní místa, těmi, kteří mají nejistou rizikovou práci, a také mezi těmi, kteří využívají technologické revoluce, a těmi, kteří budou vyloučeni. Nárůst nerovnosti dopadá zejména na ženy a mladé lidi, zvyšuje jejich chudobu, vylučuje je

z trhu práce a také z možnosti založit klasičtí rodinu a vychovávat novou generaci dětí na úrovni 21. století. Sociální a ekonomické rozdíly se rovněž zvyšují mezi jednotlivými členskými státy. Současná politika EU není nástrojem konvergence, kte-

práv a přijetím několika navazujících realizačních dokumentů, je sociální Evropa stále v ohrožení. A aktuální výsledky voleb do Evropského parlamentu nezaručují, že by sociální oblast byla ve středu zájmu evropských politiků.

Předseda OS KOVO Jaroslav Souček apeluje na odboráře, aby se zapojili do kampaně industriAll Europe
FOTO: (mia)

rá posiluje růst, sociální soudržnost a je ku prospěchu všem občanům a pracovníkům. To podkopává důvěru lidí v EU a její kapacitu přinášet lepší budoucnost všem občanům a jejich rodinám.

Sociální tříštění (fragmentace) je největší výzvou, která před námi v Evropě leží. Je živnou půdou, na níž kvete populismus již dnes. EU musí učinit více, aby podpořila udržitelný, otevřený a rovnoprávný růst a sociální a hospodářské přiblížování směrem vzhůru. Musíme posílit solidaritu a redistribuci bohatství. Více pracovních míst musí být vytvořeno, životní a pracovní podmínky musejí být zlepšeny a sociální ochrana posílena.

Kolektivní vyjednávání v EU je v nedobré kondici. V době krize a v letech následujících byla realizována opatření, která podkopala sílu odborů. V mnoha zemích došlo v posledních letech k oslabení tohoto institutu, vyjednávání bylo decentralizováno a v některých zemích téměř zlikvidováno. I když v posledním volebním období přišlo slovo sociální opět do módy, což se projevilo přijetím Evropského pilíře sociálních

Výkonný výbor industriAll Europe schválil proto z podnětu konference ke kolektivnímu vyjednávání, která se konala v Bratislavě v prosinci 2018, uskutečnění kampaně KV, která bude probíhat od září 2019 po sedm měsíců ve všech zemích Evropy, kde působí členské organizace sdružené v industriAll Europe, pod heslem „Společně v práci“ („Together at Work“). Půjde o společné vzepětí odborů v průmyslu s cílem oživit a zintenzivnit kolektivní vyjednávání a zvýšit práva zaměstnanců v textech kolektivních smluv. Je třeba znovu demonstrovat pozitivní vliv kolektivního vyjednávání podpořeného silnými odborovými svazy při zajišťování lepšího života pro zaměstnance a jejich rodiny. Hlavní cílovou skupinou budou samotní zaměstnanci, druhotnými cílovými skupinami budou zaměstnavatelé, politici a veřejnost.

I v ČR došlo v období krize ke zhoršení situace zaměstnanců i bývalých zaměstnanců-důchodců. Pravicové vlády silově prosazovaly své reformy a úsporné balíčky, kterými přenášely hlavní břemeno dopadu ekonomické krize na zaměstnance

dokončení ze strany 1 ➤

a jejich rodiny a sociálně slabší skupiny obyvatelstva. Postoj vlád k sociálnímu dialogu a tripartitním jednáním byl zcela formální, vláda ve své faktické činnosti na požadavky, návrhy, připomínky a argumenty odborů nebrala zřetel. Růst ekonomiky byl kromě vnějších nepříznivých vlivů blokován i nekompetentní a jednostrannou politikou vlády Petra Nečase a Miroslava Kalouska zaměřenou na tzv. úspory výdajů státního rozpočtu. Došlo tak ke snížení úrovně sociální ochrany jak zaměstnanců, tak i nezaměstnaných, rodin s dětmi, důchodců, nemocných a zdravotně postižených osob. Zde je několik příkladů opatření zhoršujících sociální ochranu občanů: Prodloužil se důchodový věk, a to bez omezení. Změnila se pravidla pro výpočet důchodu, v jejichž důsledku se zhoršila důchodová práva 80 % občanů ve prospěch vyšších důchodů pro 10 % nejbohatších. Cílem útoků pravicových vlád se staly veřejné služby, především školství a zdravotnictví, byly také zavedeny poplatky za návštěvu lékaře a za výdej léků na recept. Nicméně odborům se podařilo v porovnání se situací v řadě jiných členských zemí EU v uplynulém období uhájit stav, kdy pracovní právní úprava obsažená zejména v zákoníku práce zaručuje zaměstnancům i nadále potřebnou míru ochrany přímo ze zákona.

Kolektivní vyjednávání na odvětvové úrovni v kovoprůmyslu ČR postupně oslabuje. Jde o nejméně fungující institut kolektivního vyjednávání v oblasti působení OS KOVO. Zatím co v roce 2003 bylo pokryto kolektivními smlouvami vyššího stupně 11,5 % zaměstnanců v kovoprůmyslu, v roce 2018 to bylo již pouhých 1,4 %. Zaměstnavatelská sdružení popírají svoji způsobilost být sociálními partnery ve smyslu zákona o kolektivním vyjednávání a sociální partnerství si představují především jako uzavírání gentlemanských dohod a pobírání dotací z evropských zdrojů za stínovaného předstírání fungujícího sociálního dialogu na úrovni jednotlivých odvětví.

Přitom právě kolektivní vyjednávání je tou správnou cestou ke snižování narůstajících nerovností, mzdových rozdílů a rizikové zaměstnanosti. Zvláště kolektivní vyjednávání na odvětvové úrovni je prvotním a efektivním způsobem, jak dosáhnout lepšího přerozdělování bohatství, všem otevřený rovnoprávný pracovní trh, lepší mzdy a sociální benefity pro všechny zaměstnance.

Naše účast v kampani KV industriAll Europe vyplývá i ze „Strategie OS KOVO na období 2017–2021“, kterou jsme si schválili na našem VII. sjezdu v Olomouci v roce 2017. V této strategii jsme mimo jiné schválili i text:

„Prosazovat kolektivní vyjednávání na odvětvové, a především podnikové úrovni za pomoci celé struktury zaměstnanců OS KOVO jako nejdůležitější nástroj pro zlepšování pracovních, mzdových a sociálních podmínek zaměstnanců“ a „Připravit vyjednávací týmy i v těchto nejmenších ZO co nejvíce profesionálně, dbát na přípravu podkladů ve spolupráci s RP a specialisty OS KOVO a motivovat vyjedna-

OS KOVO se přidává ke kampani „Together at work“

FOTO: (jom)

vače i ostatní členy ZO k podpoře kolektivního vyjednávání.“

Sociální dialog a kolektivní vyjednávání mezi autonomními partnery je zásadní pro zajištění spravedlivé distribuce mezd, dobrých pracovních podmínek a rovného zacházení mezi pracovníky. Pro členy industriAll Europe jsou narůstající kompetence autonomního vyjednávání předpokladem, abychom toho dosáhli.

Nastupující čtvrtá průmyslová revoluce charakterizovaná digitalizací, robotizací a umělou inteligencí bude mít dopad na pracovní podmínky, organizaci práce a zaměstnanost. To si vyžádá i nové formy sociálních a společenských přístupů. Je neoddiskutovatelným faktem, že právě sociální dialog a kolektivní vyjednávání jsou nevhodnějšími nástroji k nalezení cesty ke společensky odpovědnému přechodu do nové společnosti zvané Společnost 4.0.

Celou naši práci se prolíná tlak na zaměstnavatele v úrovni jednotlivých obchod-

ních společností, na odvětvové úrovni, na úrovni krajských tripartit i národní tripartity, aby vedli korektní sociální dialog završený uzavřením kolektivní smlouvy. Totéž se snažíme činit ve spolupráci s ČMKOS při jednání s představiteli vlády ČR a politiky, kteří působí v Parlamentu ČR. Využijeme tuto kampaň k zesílení tohoto tlaku na zaměstnavatele všech úrovní a politiky parlamentních stran.

Apelují na celou strukturu funkcionářů ZO a specialistů regionálních pracovišť, aby využili všech materiálů, které obdrží v rámci této kampaně, a promítli je jak do přípravy vyjednávacích kolektivních smluv, tak do samotného kolektivního vyjednávání. Cílem bude zapojit kolektivní vyjednávání v rámci OS KOVO aktivně do kampaně KV industriAll Europe tak, abychom v této kampani na úrovni ČR přispěli k pozitivnímu posunu kolektivního vyjednávání v Evropě.

Jaroslav Souček - předseda OS KOVO

Evropská kampaň industriAll posílí kolektivní vyjednávání

Kolektivní vyjednávání v Evropě bylo v období krize a v po krizových letech oslabováno, v některých zemích dokonce téměř zlikvidováno. Evropské průmyslové svazy sdružené v odborové centrále industriAll Europe se tak rozhodly uspořádat kampaň na jeho podporu.

Proč?

Posílení kolektivního vyjednávání je klíčovou součástí boje za vyšší mzdy a lepší pracovní podmínky. Je také nástrojem pro sblížení pracovních a mzdových podmínek zaměstnanců napříč Evropou. Není spravedlivé, že zaměstnanci v zemích jižní a východní Evropy dostávají výrazně nižší mzdu za práci vykonávanou ve stejném tempu a kvalitě jako jejich západní a severní kolegové.

Cíl

Hlavním cílem kampaně je poukázat na přínosy a pozitivní dopady kolektivního vyjednávání pro zaměstnance. A nejen pro ně... Je také třeba zdůraznit, že kolektivní smlouvy jsou přínosné i pro zaměstnavatele, neboť zaručují ve firmě sociální smír. Spokojený zaměstnanec je efektivnější a produktivnější než zaměstnanec nespokojený až otrávený. Sociální smír je důležitý i pro celkovou atmosféru v zemi, má tedy pozitivní efekty i v oblasti společenské, tedy je přínosný i pro politiky.

Heslo

IndustriAll Europe vybral pro kampaň heslo *Together at work*, což znamená *Společně v práci*. Toto heslo je zvoleno velmi vhodně, má v zásadě dvojnásobný význam – znamená jak „společně na pracovišti“, tak i „pracovat společně“. Význam hesla je široký a umožňuje propojit všechny cílové skupiny kampaně. Heslo v sobě zahrnuje jak zaměstnance, kteří spolupracují na pracovištích i v rámci odvětví, tak i spolupráci mezi sociálními partnery.

Základní poselství

Kampaň v sobě nese tato základní poselství:

- Solidarita je základním kamenem kolektivního vyjednávání.
- Organizace na pracovišti je postavená na společných zkušenostech zaměstnanců.
- Kolektivní vyjednávání je konkrétním projevem solidarity v práci.
- Kolektivní vyjednávání bylo záměrně oslabeno s cílem prosadit úsporné balíčky a obnovit ziskovost podniků na úkor zaměstnanců.
- Kolektivní vyjednávání je přínosem nejen pro zaměstnance, kteří z kolektivní smlouvy čerpají výhody, ale i pro společnost jako celek.
- Kolektivní vyjednávání je klíčovým nástrojem spravedlivé transformace průmyslu.

Časový rámec

Kampaň proběhne v období od září 2019 do března 2020, tedy během sedmi měsíců. Kampaň na evropské úrovni odstartuje zahajovací akce v Bruselu dne 26. září 2019. Na této akci budou kromě odborářů

zastoupeni zaměstnavatelé a politici především z řad nově zvolených poslanců Evropského parlamentu. Tato zahajovací akce má za cíl přinést příběhy zaměstnanců do centra evropské politiky a zvýšit povědomí mezi nově zvolenými členy Evropského parlamentu o nutnosti politické podpory kolektivního vyjednávání. V tomto období budou hlavní cílovou skupinou poslanci Evropského parlamentu, aby se tak hned na začátku svého funkčního období seznámili s problémy zaměstnanců v Evropě.

S prioritami dalších měsíců kampaně se budeme seznamovat postupně.

Aktivita a prostředky

V rámci kampaně se budou konat dvě společné aktivity – zahajovací akce v září 2019 a akce v rámci Evropského akčního týdne. Kromě toho budou k dispozici svědecká videa, analytické zprávy, informační letáky, informační grafiky, plakáty a obrázky. Dále se bude používat speciální webová stránka s interaktivní mapou, kde budou k dispozici všechny informace o probíhající kampani včetně zpráv o aktivitách z jednotlivých zemí. V kampani se také budou hojně využívat sociální sítě.

Co se v rámci kampaně chystá v OS KOVO?

Již v průběhu léta se některé ZO OS KOVO podílely na natáčení videí pro kampaň. Video byla natáčena jak profesionálním týmem vyslaným industriAll Europe, tak vlastními silami OS KOVO. Předsednictva OS KOVO a OZ KOVO se tématem kampaně zabývala na společném jednání dne 5. září 2019, kde si vyměnili informace o přípravách na kampaň ve svých zemích. Zástupci OS KOVO se zúčastní zahajovací akce v Bruselu. Kampaň bude v OS KOVO probíhat na všech jednáních orgánů OS KOVO, počínaje volebními obvody a sekcemi konče. Pro tyto

účely je zpracována prezentace OS KOVO, která obsahuje i množství zajímavých údajů o tom, jaké jsou rozdíly v podnicích pokrytých kolektivními smlouvami oproti těm bez kolektivních smluv. Tato prezentace bude k dispozici všem ZO OS KOVO. OS KOVO využije veškeré materiály zpracované industriAll Europe. Bude mít i vlastní propagační materiály, např. roll-up s tématem kampaně. V časopise Kovák č. 16 je zveřejněn úvodní článek předsedy ke kampani *Together at Work*, v dalších číslech budou postupně zveřejňovány další články s tematikou kolektivního vyjednávání v ČR i Evropě. OS KOVO se samozřejmě zapojí do Evropského akčního týdne.

Co od kampaně očekáváme, tedy co by kolektivnímu vyjednávání v kovoprůmyslu měla kampaň přinést?

Smyslem kampaně je především propagovat dobré výsledky kolektivního vyjednávání. K tomu budou využity jak dobré příklady z českého kovoprůmyslu, tak i evropské materiály. Propagace dobrých výsledků by měla přivést do odborových řad nové členy, čímž by došlo k posílení postavení ZO OS KOVO a svazu samého při vyjednávání se zaměstnavateli a politiky. Kampaň by měla přispět ke zvýšení povědomí o kolektivním vyjednávání a jeho prospěšnosti u veřejnosti, zaměstnavatelů, členů i nečlenů odborů. Celkově by se mohla zlepšit image českých kováckých odborů na všech úrovních.

Prostřednictvím kampaně budeme i nadále prosazovat princip stejné mzdy za stejnou práci v Evropě, tedy princip, který industriAll Europe zahrnul mezi své priority na kongresu v roce 2016, kde byla přijata rezoluce *Stejná mzda za stejnou práci a solidarita v EU*.

Příští vydání Kováka přinese informace o jednotlivých etapách kampaně.

(red, ap)

